

Кам'янець-Подільський національний університет
імені Івана Огієнка
Навчально-науковий інститут української філології та журналістики
Кафедра історії української літератури та компаративістики

Силабус
навчальної дисципліни
«МЕТАТЕКСТ І КОНТЕКСТ ХУДОЖНЬОГО ТВОРУ»

1. Загальна інформація про курс

Назва курсу, мова викладання	Метатекст і контекст художнього твору. Мова викладання – українська.
Викладачі	Починок Людмила Іванівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри історії української літератури і компаративістики.
Профайл викладача	https://ukrlit.kpnu.edu.ua/pochynok-liudmyla-ivanivna/
E-mail	pochynok@kpnu.edu.ua
Сторінка курсу в MOODLE	https://moodle.kpnu.edu.ua/course/view.php?id=7924
Консультації	середа 16.00–17.00 Місце проведення консультацій – 413 аудиторія (центральний корпус), платформи MOODLE, Google Meet.

2. Анотація до курсу

Навчальна дисципліна «Метатекст і контекст художнього твору» спрямована на вивчення та осмислення семантичних кодів архетипного комплексу української та світової літератури від давніх часів до сучасності з метою розуміння смислових площин визначних зразків світового письменства.

3. Мета і завдання курсу

Мета навчальної дисципліни: залучити студентів до засвоєння глибинних семантичних пластів і смислових кодів літературного твору, розуміння природи і генези літературної творчості, усвідомлення специфіки й універсальності розвитку письменства різних культурних епох, осмислення генетичних зв'язків світових сюжетів, «вічних» образів і мотивів у світовому й українському письменстві, суті мистецьких (зокрема й літературних) інтерпретацій, алюзій та ремінісценцій, а через це – до розуміння фундаментальних цінностей світової культури у взаємодії їх конкретно-історичних та загальнолюдських значень.

Основні завдання дисципліни:

теоретичні:

- здійснювати послідовний системний і детермінований аналіз світового літературного процесу як художньої системи (стильових епох, літературних явищ, постатей і творів);
- виробляти у студентів стійке і усвідомлене розуміння того, що українське письменство є самодостатньою і водночас невід'ємною, важливою, органічною і цінною частиною всієї світової літератури;
- простежити взаємозв'язки та взаємовпливи світового та українського письменства на рівні культурно-історичних епох; смислових кодів, мотивів, архетипів;

- осмислити творчість найвидатніших митців слова світового письменства, їх внесок у скарбницю світової літератури та компаративні впливи і зв'язки з українським письменством у синхронній та діяхронній площині;
- сформувати ґрунтовні знання про художні здобутки українських письменників у контексті літературних процесів, кдових систем та явищ світового письменства;
- сприяти формуванню особистості, її духовно-ціннісних орієнтацій, культурно-пізнавальних інтересів, естетичного смаку;
- формувати здатність до оволодіння узагальненими прийомами розв'язання професійних задач, пов'язаних із літературною і літературознавчою парадигмою;
- сприяти формуванню загальної ерудиції та державницької позиції, конкурентоспроможності до європейської та євроатлантичної інтеграції.

практичні:

- сформувати необхідні вміння на навички глибинного смислового аналізу художнього тексту, літературних явищ та кодів певного культурно-історичного періоду, їх взаємовпливів та взаємозв'язків та узагальнення на рівні цілісного уявлення про твір як кодову смислову систему, його місце у творчій спадщині письменника, роль у літературному процесі тощо);
- сприяти удосконаленню науково-дослідницьких навичок студентів, уміння працювати із художніми текстами та науковою літературою, бібліографічними та іншими джерелами і матеріалами.

4. Програмні компетентності

Інтегральна компетентність:

Здатність управляти складною спеціалізованою діяльністю та професійними практичними проєктами в галузі філології (української лінгвістики, літературознавства) у непередбачуваних робочих та/або навчальних контекстах із значним ступенем автономії, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК 02	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
ЗК 05	Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.
ЗК 06	Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК 10	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК 11	Здатність застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях, переконливо аргументувати власні міркування.
ЗК 12	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
ЗК 13	Здатність проводити дослідження на належному рівні, дотримуючись принципів академічної доброчесності.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК 01	Усвідомлення структури та теоретичних основ філологічної науки (української лінгвістики, літературознавства).
-------	---

СК 05	Здатність використовувати в професійній діяльності системні знання про основні періоди розвитку української літератури від давнини до ХХІ століття, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників та художні явища української літератури, зокрема й у регіональному контексті, у взаємозв'язках зі світовою літературно-культурною спадщиною.
СК 07	Здатність збирати, аналізувати, систематизувати та характеризувати мовні й літературні факти і процеси, що їх зумовлюють, та інтерпретувати тексти українською мовою.
СК 08	Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією традиційних і сучасних напрямів лінгвістики та літературознавства для розв'язання професійних завдань.
СК 15	Спроможність системно та цілісно аналізувати творчий набуток українських письменників у площині розвою духовної культури людства та в контексті літературних інтерпретацій і ремінісценцій в українському і світовому письменстві.
СК 16	Здатність аналізувати особливості духовної культури українського народу та усної народної творчості у зв'язку з історичними явищами і подіями
СК 17	Здатність демонструвати здоровий спосіб життя, а також сформовану мовно-комунікативну компетентність фахової міжособистісної комунікації, повагу до української мови і літератури, загальну ерудицію та державницьку позицію, конкурентоспроможність до європейської та євроатлантичної інтеграції.

5. Програмні результати навчання

ПРН 02	Ефективно працювати з інформацією: добирати потрібні відомості з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати та систематизувати.
ПРН 03	Організовувати процес свого навчання й самоосвіти, дотримуючись стандартів у сфері охорони здоров'я.
ПРН 06	Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих завдань і проблем професійної діяльності.
ПРН 07	Розуміти основні проблеми філології (української лінгвістики, літературознавства) та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інновійних підходів.
ПРН 08	Знати й розуміти систему української мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію української мови та літератури і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.
ПРН 13	Аналізувати й інтерпретувати твори української та світової художньої літератури й усної народної творчості, визначати їхню специфіку й місце в літературному процесі, зокрема й у регіональному контексті, використовувати художню спадщину України для формування духовного світогляду людини та національної культури загалом.
ПРН 16	Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції спеціалізації «Українська мова та література», уміти застосовувати їх у професійній діяльності.
ПРН 18	Мати навички демонструвати здоровий спосіб життя, управляти комплексними діями або проектами при розв'язанні складних проблем у професійній діяльності в галузі спеціалізації «Українська мова та література», відповідати за вироблення та ухвалення рішень у непередбачуваних робочих та/або навчальних контекстах відповідно до мовно-комунікативних та етикетних норм фахової міжособистісної комунікації, власної державницької позиції і спроможності до європейської та євроатлантичної інтеграції.
ПРН 19	Мати навички участі в наукових дослідженнях у галузі філології (української лінгвістики, літературознавства), провадити їх, дотримуючись принципів академічної доброчесності.

Результати навчання:

Студент повинен знати:

- генезу і філософію літературної творчості;
- етапи розвитку світового письменства різних культурно-історичних епох;
- специфіку літературного твору як семантико-знакової системи;
- основні семантичні коди світового та українського письменства;
- місце Біблії та її ідей в загальносвітовому історико-культурному процесі;
- значення і роль біблійних текстів у справі духовного зростання особистості та суспільства, корекції моральних орієнтирів сучасності;
- процес зародження і розвитку традиції літературних інтерпретацій;
- поняття сакральності і кодовості духовного простору світового й українського письменства;
- систему «вічних» образів і «мандрівних» сюжетів у світовому письменстві;
- поняття алюзії та ремінісценції в літературній традиції;
- особливості складних інтертекстуальних та мегатекстових літературних конструкцій;
- поняття інтровертності та екстравертності літературної творчості.

Студент повинен вміти:

- визначати основні етапи розвитку світового письменства різних культурно-історичних епох та їх особливості;
- характеризувати літературний твір як семантико-знакову систему;
- ідентифікувати основні семантичні коди світового та українського письменства;
- визначати значення і роль біблійних текстів і християнських ідей у загальносвітовому культурно-історичному процесі та в розвої українського світоглядно-культурного простору;
- окреслювати інтерпретаційну площину біблійних текстів у культурному процесі;
- простежувати сюжетні паралелі та ідейно-сміслові перегуки у Святому Письмі та класичних зразках української та світової літератури і сакрального мистецтва;
- визначати новаторство митців різних культурних епох в осмисленні та інтерпретації «вічних» образів і «мандрівних» сюжетів у світовому письменстві;
- виявляти зразки алюзії та ремінісценції в художній літературній творчості;
- використовувати нові концептуальні та методологічні знання про мегатекст, текст, інтертекст, контекст, літературний код у професійній діяльності;
- формувати і висловлювати власне бачення авторської позиції, ідейного спрямування художнього твору й аргументовано доводити свої твердження, логічно і переконливо вести дискусію;
- працювати з джерельною базою літературно-критичних студій та готувати доповідь з компаративних питань.

6. Формат курсу

Стандартний курс (очний; вибіркова освітня компонента). Можливе застосування об'єктно-модульного динамічного середовища навчання Moodle та застосунків для проведення відеоконференцій.

7. Обсяг і ознаки курсу

Найменування показників	Характеристика навчального курсу
	денна форма навчання
Освітньо-професійна програма, спеціальність, спеціалізація	Середня освіта «Українська мова і література»/ Середня освіта «Українська мова та література. Англійська мова» за спеціальністю 014 Середня

	освіта (Українська мова та література), 035 Філологія (Українська мова та література)
Рік навчання / рік викладання	2022–2023 н.р.
Семестр вивчення	другий
Кількість кредитів ЄКТС	4
Загальний обсяг годин	120
Кількість годин навчальних занять	40
Лекційні заняття	20
Практичні заняття	20
Самостійна та індивідуальна робота	80
Форма підсумкового контролю	залік

8. Схема курсу

Назви тематичних модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	зокрема				
		лк	пз	лаб.	інд	с.р.
Змістовий модуль 1 «Метатекст і контекст художнього твору»						
Тема 1. Генеза і філософія літературної творчості.	14	2	2	-	-	10
Тема 2. Специфіка літературного твору як семантико-знакової системи.	8	2	2	-	-	4
Тема 3. Розвиток світового письменства різних культуро-історичних епох.	8	2	2	-	-	4
Тема 4. Формация основних семантичних кодів світового та українського письменства.	14	2	2	-	-	10
Тема 5. Зародження і розвиток традиції літературних інтерпретацій.	14	2	2			10
Тема 6.Сакральність і кодовість духовного простору світового й українського письменства	14	2	2	-	-	10
Тема 7.Система «вічних» образів і «мандрівних» сюжетів у світовому письменстві.	14	2	2	-	-	10
Тема 8 Алюзія та ремінісценція в літературній традиції.	14	2	2	-	-	10
Тема 9. Складні інтертекстуальні та мегатекстові літературні конструкції.	10	2	2	-	-	6
Тема 10. Інтровертність та екстравертність літературної творчості.	10	2	2	-	-	6
Усього за змістовим модулем	120	20	20	-	-	80

9. Пререквізити і кореквізити курсу

Дисципліни-пререквізити: «Вступ до літературознавства», «Фольклор», «Історія української літератури (література для дітей та юнацтва)», «Історія української літератури (X–XVIII ст.)», «Історія української літератури (I пол. XIX ст.)», «Історія та культура України».

10. Технічне й програмне забезпечення, обладнання

Вивчення курсу не потребує спеціального матеріально-технічного та/або інформаційного забезпечення, однак можливе використання проєктора й ноутбука / персонального комп'ютера для створення презентацій. Передбачається застосування об'єктно-модульного динамічного середовища навчання MOODLE.

11. Політика курсу

Відвідання занять. Під час відвідування всіх видів занять і консультацій очікується дотримання Правил внутрішнього розпорядку Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка

(<https://drive.google.com/file/d/1kXGZVxEIcG0Cmy33EvqF2c2E7hGHUrT8/view>) та етичних норм поведінки.

Очікується, що студенти відвідають усі лекційні і практичні заняття курсу. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом.

Якщо студент не відпрацював пропущені навчальні заняття, не виправив оцінки 0,1,2,3, отримані на навчальних заняттях, виконав завдання модульної контрольної роботи (МКР) або самостійної роботи менше ніж на 60% від максимальної кількості балів, виділених на ці види робіт, він вважається таким, що має академічну заборгованість за результатами поточного контролю.

Пропущені заняття студент має відпрацювати. За відпрацьовані лекційні заняття оцінки не ставляться, за практичні заняття нараховуються бали середнього (4, 5, 6), достатнього (7, 8, 9) та високого рівня (10, 11, 12). Відпрацювання лекційного заняття передбачає знання студентом питань плану пропущеної теоретичної теми. Відпрацювання пропущеного практичного заняття передбачає опанування теоретичних питань плану заняття й виконання запланованих практичних завдань.

Письмові роботи. Очікується, що студенти виконають декілька видів письмових робіт (тести, модульна контрольна робота).

Академічна доброчесність. Дотримання академічної доброчесності регулюється Кодексом академічної доброчесності Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка

(https://drive.google.com/file/d/1W_tRKAqt4kKFyD1zNzR76uxVZY3mUjBV/view)

та Положенням про дотримання академічної доброчесності науково-педагогічними працівниками та здобувачами вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка

(<https://drive.google.com/file/d/1nVC6hDHeT4WxNS5c45xybMiWBEVDbGpb/view>).

Очікується, що види студентських письмових робіт будуть їхніми оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

Література. Для пошуку рекомендованої літератури студенти можуть послуговуватися бібліотекою університету, кафедри історії української літератури і

компаративістики та інтернетними ресурсами. Уся література, яку студенти не можуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання іншої літератури та джерел, які не вказані у переліку рекомендованих.

Комунікування з викладачем. Спілкування з викладачем здійснюється під час лекційних і практичних занять (участь у бесідах, дискусіях, відповіді на питання тощо) та під час індивідуальних і групових консультацій. У позааудиторний час комунікування можливе посередництвом письмових повідомлень на e-mail викладача та у Viber.

12. Система оцінювання та вимоги

Рейтингова система, що передбачає оцінювання студентів за всі види аудиторної та позааудиторної освітньої діяльності, регламентується «Положенням про рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка» (https://drive.google.com/file/d/1aD_jeL-jGRbDWAegkQ58tdMxxbqQKufF/view)

Оцінювання навчальної діяльності студентів під час поточного і підсумкового модульного контролю здійснюється відповідно до критеріїв, означених у *таблиці 1*.

Таблиця 1.

Поточний і модульний контроль (100 балів)			
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Залік
50 балів	40 балів	10 балів	100 балів

Результати навчальної діяльності студентів оцінюються за 100-бальною шкалою. Максимальна кількість балів, яку студент може отримати за практичні заняття становить 50 балів, опрацювання питань, винесених на самостійну підготовку, – 40 балів, написання модульних контрольних робіт – 10 балів.

Поточний контроль (50 балів)

Максимальний бал оцінки поточної успішності студентів на навчальних заняттях – 12 балів. Студенту, який не виконав поточних домашніх завдань, не підготувався до навчальних занять, в журнал обліку роботи академічної групи ставиться 0 балів.

Студент, знання, уміння і навички якого на навчальних заняттях за 12-бальною шкалою оцінено від 1 до 3 балів, вважається таким, що недостатньо підготувався до цих занять і має академічну заборгованість за результатами поточного контролю. Поточну заборгованість, пов'язану з невідповідністю або недостатньою підготовленістю до навчальних занять, студент повинен ліквідувати. За ліквідацію поточної заборгованості нараховуються бали середнього (4, 5, 6), достатнього (7, 8, 9) та високого рівня (10, 11, 12).

Згідно з «Положенням про рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка» (https://drive.google.com/file/d/1aD_jeL-jGRbDWAegkQ58tdMxxbqQKufF/view) рейтингова оцінка знань, умінь і навичок студента на навчальних заняттях за 100-бальною шкалою обчислюється після проведення цих занять та ліквідації поточної заборгованості, пов'язаної з пропусками занять, невідповідністю або недостатньою підготовленістю до них.

Самостійна робота (40 балів)

Самостійна робота студента регламентується «Положенням про організацію самостійної роботи здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка

(<https://drive.google.com/file/d/1Dzh4W6JnffoEkRh30ks795Q2yKBHFqjb/view>).

Самостійна робота передбачає виконання завдань у позааудиторний час: опрацювання матеріалу лекційних занять; самостійне вивчення окремих теоретичних тем курсу; попередня підготовка до практичних занять; прочитання та підготовка до обговорення художніх текстів; підготовка до написання модульної контрольної роботи; відвідування консультацій (згідно з графіком консультацій викладача); підготовка до складання іспиту. Перевірка завдань самостійної роботи здійснюється у формі індивідуальної бесіди за графіком консультаційних занять.

Студенти, які за виконання завдань самостійної роботи отримали рейтинговий бал менший 60% від максимальної кількості балів, виділених на цей вид роботи, а також ті, що не з'явилися на звіт за виконання самостійної роботи на консультації, або не виконали її завдань, вважаються такими, що мають академічну заборгованість за результатами поточного контролю, ліквідація якої є обов'язковою.

Модульна контрольна робота (10 балів)

Модульна контрольна робота виконується у письмовій формі. До її написання допускаються всі студенти. Позитивну оцінку за МКР не рекомендується покращувати. Невиконання МКР оцінюється 0 балів.

Студенти, які за результатами виконання МКР отримали рейтинговий бал менший 60 % від максимальної кількості балів, виділених на цей вид роботи, а також ті, що не з'явилися для її виконання або не виконали її завдань, вважаються такими, що мають академічну заборгованість за результатами поточного контролю, ліквідація якої є обов'язковою.

Підсумковий контроль з кредитного модуля

Формою підсумкового контролю здобувача вищої освіти є залік, який студент отримує за умови виконання завдань практичного курсу, самостійної роботи та модульної контрольної роботи.

Здобувач вищої освіти, який не має академічної заборгованості за результатами поточного контролю, отримує підсумкову рейтингову оцінку, яка визначається як сума рейтингової оцінки за навчальні заняття, рейтингової оцінки за самостійну роботу, оцінки за виконання контрольних заходів поточного контролю (МКР) відповідно до *таблиці 1*.

Підсумковий контроль здійснюється за 100-бальною системою (*таблиця 2*).

Таблиця 2.

Підсумковий рейтинг з кредитного модуля (дисципліни)

Підсумкова рейтингова оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	Екзаменаційна оцінка за національною шкалою	Національна залікова оцінка
90-100 і більше	A (відмінно)	відмінно	зараховано
82-89	B (дуже добре)	добре	
75-81	C (добре)		
67-74	D (задовільно)	задовільно	
60-66	E (достатньо)		
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного		

	складання)		
34 і менше	Ф (незадовільно з обов'язковим проведенням додаткової роботи щодо вивчення навчального матеріалу кредитного модуля)	незадовільно	не зараховано

Ліквідація академічної заборгованості за результатами підсумкового семестрового контролю дозволяється до початку наступного семестру в час, визначений графіком ліквідації академічної заборгованості, та допускається не більше двох разів з навчальної дисципліни: один раз викладачеві, другий – комісії, яка створюється за розпорядженням декана факультету.

Якщо студент ліквідовує академічну заборгованість на засіданні комісії, яка створюється за розпорядженням декана факультету, його відповідь оцінюється за 100-бальною шкалою без урахування результатів поточної успішності.

Перескладання рейтингових оцінок (від 60 і більше балів) з метою їх підвищення дозволяється лише у виняткових випадках за погодженням з деканом факультету та з дозволу ректора університету.

13. Основна література

1. Білоус П.В. Теорія літератури: навч. посібник. Київ : «Академвидав», 2013. 328 с.
2. Зборовська Н. Код української літератури: Проект психоісторії новітньої української літератури: монографія. Київ : Академвидав, 2006. 504 с.
3. Мельник Я. Апокрифічний код українського письменства. Львів : Видавництво Укр. катол. ун-ту, 2017. 371 с.
4. Просалова В., Бердник О. Інтертекстуальність художнього тексту: текстотвірний і рецептивний аспекти: монографія. Донецьк: Норд-Прес, 2010. 354 с.
5. Ушкалов Л. Що таке українська література: есеї. Львів: Вид-во Старого Лева, 2015. 352 с.
6. Sacrum і Біблія в українській літературі /за ред. І.Й.Набитовича. Lublin : Ingvarr, 2008. 811 с.
7. Літературознавчий словник-довідник / за ред. Р.Т. Гром'яка, Ю.І. Коваліва, В.І. Теремка. Київ: ВЦ «Академія», 2007. 752 с.

14. Додаткова література

1. Дарморіз О. Міфологія: навчальний посібник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2010. 248 с.
2. Біблія або Книги Святого Письма Старого й Нового Заповіту / перекл. проф. Івана Огієнка. Київ: Українське Біблійне Товариство, 2002.
3. Лановик М.Б., Лановик З.Б. Українська усна народна творчість: навч. посібник. Київ: Знання-Прес, 2006.
4. Білоус П. В. Історія української літератури XI–XVIII ст.: навч. посібник. Київ: ВЦ «Академія», 2009.
5. Історія української літератури XIX ст.: у 2 кн. / за ред. М.Г.Жулинського. Київ: Либідь, 2005–2006.
6. Історія української літератури XIX ст. (70–90-ті рр.): У 2 кн. / за ред. О.Д.Гнідан. Київ: Вища школа, 2003.
7. Історія української літератури кінця XIX – початку XX ст.: У 2 кн. / за ред. О.Д. Гнідан. Київ: Либідь, 2005–2006.

8. Ковалів Ю. І. Історія української літератури кінець XIX – поч. XXI ст.: у 10 т. Т. 1–3. Київ : Академія, 2013–2014.
9. Історія української літератури. XX – поч. XXI ст.: У трьох томах / за ред. В.І. Кузьменка. Київ: Академвидав, 2013–2017.
10. Ковбасенко Ю.І. Антична література: навч. посібник. Київ: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2012.
11. Давиденко Г.Й., Акуленко В.Л. Історія зарубіжної літератури середніх віків та доби Відродження. Київ: Центр учбової літератури, 2007. 248 с.
12. Давиденко Г.Й., Величко М.О. Історія зарубіжної літератури XVII–XVIII ст.: навч. посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2007.
13. Давиденко Г.Й., Чайка О.М. Історія зарубіжної літератури XIX – початку XX ст.: навч. посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2007.
14. Давиденко Г.Й., Стрельчук Г.М., Гричаник Н.І. Історія зарубіжної літератури XX ст.: навч. посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2009.
15. Зарубіжні письменники. Енциклопедичний довідник. У 2 т. Тернопіль: Навчальна книга-Богдан, 2005–2006.
16. Лексикон загального та порівняльного літературознавства. Чернівці: Золоті литаври, 2001. 636 с.

15. Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Львівська наукова бібліотека імені Василя Стефаника НАН України. URL: www.lsl.lviv.ua
3. Наукова бібліотека Чернівецького національного університету імені Ю. Федьковича. URL: <http://library.chnu.edu.ua>
4. Інститут літератури ім. Т.Шевченка. URL: <http://www.ilnan.gov.ua/index.html>
5. Інститут філології КНУ імені Тараса Шевченка. URL: <http://www.philology.Kiev.ua>
6. НДІ українознавства. URL: <http://www.rius.kiev.ua>
7. Бібліотека світової літератури. Зарубіжна література українською мовою. URL: <https://www.ukrlib.com.ua/world/>
8. Електронна бібліотека "Diasporiana". URL: <http://diasporiana.org.ua/category/literaturoznavstvo>
9. Українська мова і література в школі науково-методичний журнал електронна версія. URL: <http://www.ukr-in-school.edu-ua.net>
10. Енциклопедія української літератури. URL: <http://www.proza.cjm.ua>
11. EXLIBRIS – українська електронна бібліотека. URL: <http://ukrlib.com>
12. Бібліотека української літератури. URL: <http://www.ukrlib.com.ua/>
13. Українська класична література – аудіобібліотека. URL: <http://litplayer.com.ua>
14. Поетика. Бібліотека української поезії. URL: <http://poetry.uazone.net/>
15. Українська література. «Український Центр». URL: <http://ukrcenter.com/Література>
16. Українська література: електронна бібліотека. URL: <http://www.ukrlit.com.ua>